

PRATA PENGAR

Privatekonomi på
enkel svenska

Kapitel 2 Budget

Dina pengar är mynt och sedlar du har i plånboken. Dina pengar är också alla inkomster och utgifter som du har. Inkomster är pengar du får och utgifter är pengar du betalar. Några inkomster och utgifter är samma varje månad. De kallas fasta inkomster och utgifter. Andra inkomster och utgifter ändras eller kommer inte tillbaka varje månad. De kallas rörliga inkomster och utgifter.

Inkomster

Inkomster är till exempel lön från arbete, barn-bidrag, bostadsbidrag, sjukpenning, pension eller försörjningsstöd. Försörjningsstöd är ett tillfälligt bidrag som din kommun kan besluta om efter särskild prövning.

Utgifter

Utgifter är till exempel kostnad för hyra, mat, el, kläder, telefon, internet, tv och resor.

Budget

För att förstå vad det kostar att leva kan du göra en budget. I en budget skriver du alla dina inkomster under en månad. Du skriver också dina utgifter, som är allt du betalar, under en månad. Då ser du hur mycket pengar du har när månaden är slut.

Vad kostar det att leva?

Här kan du läsa vad det kan kosta att leva i Sverige år 2012. Exemplet är en ung man som bor i egen bostad.

Vad det kostar att leva i Sverige

Belopp i kronor

Utgifter, per månad

Mat hemma, 5 dagar/vecka	1 830
Förbrukningsvaror	100
Saker till hemmet	420
Fast telefon, internet, dagstidning	930
Hyra, el	4 900
Hemförsäkring	80

Totalt: utgifter för hushållet 8 260

Övriga utgifter

Hygien, tvål, schampo	370
Kläder/skor	600
Fritid, inklusive mobiltelefon	810
Lunch ute (20 gånger/månad)	1 520
Kollektiva resor	500
Fack och a-kassa	450

Totalt: utgifter 4 250

Totalt vad det kostar att leva 12 510

Källa: Konsumentverket, 2012

Spara

Du kanske vill spara pengar för att kunna köpa något eller göra något i framtiden. Du kanske vill spara till en resa, till en bostad eller till en utbildning som kostar pengar. Det finns flera olika sätt att spara.

Bankkonto

Det är vanligt att spara pengar på ett bankkonto. Pengarna på ett bankkonto är ofta lätta att ta ut. Olika typer av konton har olika ränta. Det kontot som har den högsta räntan kanske inte är bäst för dig. Om du sparar länge, för att kunna köpa en bil eller en bostad, kan du spara på ett konto där du inte kan ta ut pengarna på lång tid. Ett sådant spar-konto ger dig högre ränta.

Garanti

Både företag och banker kan gå i konkurs. Det betyder att ekonomin är så dålig att de inte kan betala sina räkningar. Om du sparar pengar på ett bankkonto och banken går i konkurs, så betalar svenska staten pengar till dig. Det kallas insättningsgaranti. Garantin ger högst 100 000 euro per kund och bank.

Aktier

Aktier är ett sätt att spara för framtiden. När du köper aktier blir du ägare till en del av ett företag. Det finns företag som har en enda ägare och stora företag med många ägare, till exempel Volvo och Ericsson. Företagets aktier kan gå både upp och ner i värde. Om företaget går bra får du en del av vinsten. Men om företaget går dåligt kan du förlora pengar.

Fonder

När du sparar i en fond köper du delar av fondens värdepapper. Varje andel du har i fonden ger dig en del av fondens pengar. De som bestämmer över fonden köper aktier eller andra värdepapper som ger ränta, för fondens pengar. Det finns flera olika typer av fonder. Värdet av ditt sparande i fonder kan variera, både upp och ner.

Läs mer

www.konsumentverket.se/lattlast/

Dina-pengar

Om att göra budget och få pengarna att räcka

www.Bankforsakring.konsumenternas.se

Fakta och råd om sparande i bank och värdepapper